

Nova Prava

GLASILO NARODNEGA DELAVSTVA

Vrstni red volitev

Razpisane so volitve v senat. Obetajo se volitve tudi v narodno skupščino in v občinah. Volitve bodo tajne

Posebno v političnih krogih v Zagrebu se stalno naglašja, da je naloga sedanje vlade, da normalizira politične razmere v državi in da izda politične zakone in izvede volitve. Volitve v senat so že razpisane. Pojavile so se pa težkoče, ker se doberšen del volilcev ne bo mogel udeležiti volitev v senat. Tako narodni poslanci, ki so med tem izgubili svoje mandate in predsedniki občin in banskih svetov, ki so bili odstavljani. Ugotovljeno je, da bo v nekaterih banovinah komaj po 20 volilcev na enega senatorja. Poleg tega bodo volili senatorje povečini še od bivšega režima imenovani člani banskih svetov in občinskih svetov. Načelo demokracije gre pač druga pota, kot se zatrjuje v Zagrebu.

Mislimo, da bi bilo pravilnejše, da se izvrše preje volitve v občine in banske svete, potem pa šele volitve v narodno skupščino in senat. Če nimamo pomislekov, da se v današnjih časih vrše volitve v senat, potem tudi ne moremo imeti pomislekov, da se izvrše volitve tudi v druge javne korporacije.

Vsekakor je pa važen vrstni red volitev, če hočemo, da pride do veljave demokratske stališče.

Začetek z volitvami v senat torej ni dober in upajmo, da bodo druge volitve drugače pripravljene.

Minister pravde ima naročilo, da izdelata zakon o volitvah narodnih poslancev. Poroča se, da bo novi volilni zakon predvideval volitve po okrožjih in da bodo volitve do neke meje proporcionalne in da bo varovana popolna tajnost glasovanja. Prav tako se izdeluje zakon za volitve v Hrvatski sabor in pričakujemo, da ne bo izostal tudi zakon za volitve v banske svete drugih banovin. Volilni zakon za mestne občine je še iz dobe diktatorskih režimov. Zato se bo moral tudi ta zakon iz temeljev spremeniti. Koristno bi bilo, če bi se iz občinskih uprav izločila dneva politika in bi se občine smatralo predose kot gospodarske in socialne ustanove, kjer bi bilo omogočeno složno sodelovanje vseh pripadnikov ene občine in naj imajo tudi različna politična gledanja.

Obračun s komunizmom

Razpust komunistične stranke na Francoskem.

Francoska vlada je sklenila, da razpusti komunistično stranko in prepove vsako propagando za tretjo internacijo. Mandati komunističnih poslancev so razveljavljeni, več komunističnih voditeljev je zaprtih. Do tega dalekosežnega sklepa je prišla francoska vlada zato, ker so pričeli komunisti v Franciji z vsemi sredstvi rovariti proti obstoječemu redu v državi. Svojo propagando so posebno organizirali med vojsko, da bi odpornost francoskega naroda v sedanji vojni zrušili in po njihovem mnenju pripravili tla za svoje prevratne načrte.

Vse francoske stranke so prišle do prepričanja, da delo komunistične stranke ni v interesu naroda in države. Vodstvo stranke je v popolni odvisnosti od tretje internacionale, tako duhovno kot materijelno. Komunisti so pripravljali tudi izdati narod za ceno, da bi to zahtevali njihovi židovski gospodarji v tretji internacionali.

Preokret francoskega naroda v svojem gledanju na komunistično stranko je posebno značilen zato, ker so do nedavnega v notranji politiki zavzemali komunisti važno, da ne rečemo vodilno mesto. Vsaj so bili komunisti dejansko voditelji takozvane ljudske fronte, ki je več let odločala o vsej francoski notranji in zunanji politiki.

Komunisti so pridobili za svoje načrte celo izrazito nacionalne stranke, ker so se večje skrivali za najradikalnejša nacionalna gesla. Namen pa je bil in je ostal pri komunistih vedno isti. Dobiti v ugodnem trenutku prav vso oblast v svoje roke in potem krojiti usodo naroda po marksističnih metodah, ki prav gotovo ne odgovarjajo mišljenju naroda. Kakor povsod drugje na svetu, so hoteli komunisti ogoljufati narod za zaupanje in ga pahiniti v nesrečo, kakršno je doživel ruski narod.

Da je Francija na demokratičnih načelih zgrajena država, ne bo nihče dvomil. Če so se torej celo v Franciji odločili, da zatro komunizem z vso avtoriteto države, potem je tembolj umljivo, da se morajo tudi države, v katerih ni mogoče izgraditi demokracije tako kot med naprednim francoskim narodom, upreti vsem nasilnim metodam komunizma. Vsak kompromis bi bil v tem pogledu usoden. Za države, katerih ljudstva so vsled zastanka v politični vzgoji kar najbolj dovzetna demagoškimi geslom tretje internacionale, je francoski pogled največja potrditev, da se morajo v interesu samohrambe najodločnejše postaviti v bran proti vsaki komunistični agitaciji. Vsaka popustljivost, ali celo sentimentalnost bi se kruto maščevala.

O demokraciji

Demokracija je geslo ponižanih in zatiranih. Demokracija je klic po razbitju suženjskih verig, ki na vseh straneh oklepajo ljudstvo

Kdor se hoče širokim ljudskim množicam posebno prikupiti, rad veliko govori ali piše o demokraciji. To pomeni, da je demokracija v širokih ljudskih množicah priljubljena, da ljudstvo demokracijo želi in jo spoštuje. V očeh ljudstva je gotovo vsak, ki demokracijo zagovarja in brani in seveda tudi v praktičnem življenju spoštuje, velik njegov prijatelj. Kdor si hoče pridobiti naklonjenost ljudstva, prične govoriti o potrebi demokracije, o važnosti demokracije, o škodljivosti nedemokratskih režimov za ljudske potrebe, prične poudarjati, kako da so vsi drugi nedemokratski, samo on da je od vrha do tal prenapolnjen samih demokratičnih idej in hotenj. Opažamo, da se s propagando za demokracijo na ta način uganja velika demagogija. Ljudstvo dostikrat od samih »prijateljev« demokracije ne more izluščiti pravega resničnega prijatelja demokracije. Ljudstvo vidi, da zaradi prevelikega števila »prijateljev« demokracije, demokracija peša in zgublja čimdalje bolj na svoji praktični vrednosti. Z drugimi besedami to pomeni, da vsi širokoustni pridigarji o demokraciji niso pravi demokrati, da so jim demokratska gesla samo sredstvo, s katerim si skušajo pridobiti ljudske simpatije.

Demokracija je najdragocenejša kulturna, socialna in politična pridobitev človeštva. Za demokratična načela je človeški rod prelil potoke krvi. Za demokratična načela so se v svetu bile velike vojne, tudi sedanja vojna je v svojem jedru borba za demokracijo. Kaj je demokracija? Demokracija pomeni suverenost ljudstva v najširšem pomenu besede. Ona pomeni samovlado ljudstva. Ona pomeni, da je ljudstvo nosilec vseh pravic in vseh dolžnosti, da je ljudstvo lastnik vseh bogastev tega sveta, demokracija zahteva, da se morajo brezpogojno uveljavljati koristi ljudstva, da morajo biti pravice v skladnosti z dolžnostmi, da ne sme biti nikjer izkoriščanja slabjšega po močnejšem, da ne sme biti ne nadrejenih in ne podrejenih, temveč mora povsod vladati najčistejša enakopravnost in enakovrednost. Demokracija zahteva najdoslednejšo zaščito socialno šibkih, ona zahteva najpopolnejšo socialno-politično zakonodajo. Tudi narodno gospodarstvo je treba voditi po demokratičnih načelih, kar pomeni, da mora biti gospodarska politika tako usmerjena, da koristi ljudski splošnosti, ne posameznikom ali posameznim skupinam. Demokracija pomeni borbo proti kapitalističnemu liberalizmu, ona pomeni borbo proti političnim diktaturam, proti samovladi posameznih strank ali oseb, demokracija zahteva zaščito političnih manjšin. Vse javno življenje mora biti prežeto demokratičnih načel, kar pomeni, da mora biti ljudstvo pritegnjeno k soodločevanju pri vseh vprašanjih, ki se tičejo javnega, kulturnega, političnega, socialnega ali gospodarskega življenja.

Demokracija seveda ne pomeni nered, nepokorščino, brezobzirno uveljavljanje posamezne osebe iz ljudske skupnosti. Demokracija pomeni podreditev posameznika ljudski splošnosti, ljudska splošnost pa je dolžna, da uvaža osebno individualnost in omogoča posamezniku skladno z ljudskimi interesi, kar najpopolnejši razvoj. Človek je po narodi sebično razpoložen. Sebičnost je velik sovražnik demokracije. Zato je treba človeka za demokracijo vzgojiti. Ta vzgoja ni lahka. Potrebni so dolgotrajni napori, da demokratična miselnost ostane neločljivi del človekovega značaja. Najučinkovitejše vzgojno sredstvo so dobri vzgledi. Ako je javno življenje brez demokratičnih načel, polno sovražstva in diktatorskih brezobzirnosti, potem mora demokracija stopiti v ozadje. Ljudstvo zgublja smisel za demokracijo. V takem ozračju poganja klasje demagogom in vsem sovražnikom demokracije.

Demokracija je geslo ponižanih in zatiranih. Demokracija je klic po razbitju suženjskih verig, ki na vseh straneh oklepajo ljudstvo. Borci, t. j. ne-sebični in pošteni borci za demokracijo, morejo biti zaradi tega samo osebe, ki imajo socialno miselnost, razumevanje za potrebe teptanih in ponižanih. Razumljivo je, da je delavstvo v vseh stoletjih stalo v prvih vrstah borb za demokratična načela. Vedno pa smo opazili zanimivo dejstvo, da so sovražniki demokracije najprej udarili delavstvo, bodisi, da so mu vzeli politične pravice, ali konservativno ovirali socialno-politično zakonodajo. Ker je demokracija najplemenitejši in najčistejši izraz ljudske volje, je demokracija tudi najučinkovitejše sredstvo za svetovni mir.

Ljudske množice morajo jasno pogledati, da bodo pravilno ločile prijatelje demokracije od sovražnikov. Sovražniki nosijo na obrazu krinko. —ec.

Demokratičen ideal ni samo političen, je tudi socialen in gospodarski. Komunizem odklanjam, brez individualizma, brez nadarjenih in iznajdljivih poedincev, brez sposobnih vodij, brez genijev dela se družba ne da razumno in pravično organizirati. Demokracija pomeni po socialni strani premaganje ponižujoče bednosti; v demokraciji ne sme biti možno, da bi poedinec ali sloji izkoriščali svoje sovržavljane — v demokraciji človek človeku ne sme biti sredstvo. (Masaryk)

Čimveč izobrazbe

Zahteve po reformi našega obrtno-nadaljevalnega šolstva. Nov učni načrt, strokovne knjige in učiteljstvo in lastna poslopja

Z jesenjo se zopet odpro obrtno-nadaljevalne šole. Strokovni vzgoji našega obrtnega naraščaja bi morali posvečati največjo pažnjo. Saj je od dobro kvalificiranega obrtniškega delavstva odvisen napredek naše obrti in tudi industrije. Poleg tega se pa bodočemu obrtniškem delavstvu, če bo dobro izučeno, odpirajo možnosti, da si ustvari boljšo existenco, kakor jo pa ima delavstvo brez popolne kvalifikacije.

Obrtno-nadaljevalno šolstvo naj bodoče obrtniške delavce teoretično in praktično naobrazi in jim da vse tisto, čemur se v delavnicah ne more priučiti.

Obrtno-nadaljevalno šolstvo pri nas ni še na višku. Tega in onega še manjka, čeravno lahko ugotovimo, da je v Sloveniji obrtno-nadaljevalno šolstvo boljše kakor pa v ostalih pokrajinah v državi.

Predvsem bi bilo želeli, da bi moral vsak vajenec obiskovati obrtno-nadaljevalno šolstvo vsaj tri leta in da vajenec ne bi mogel prej položiti pomočniškega izpita, če ni vsaj z dobrim uspehom končal obrtno-nadaljevalne šole. Obrtni zakon določa, da obiskuje vajenec do 18. leta starosti obrtno-nadaljevalno šolo. Veliko vajencev pa z 18. letom še ne konča učne dobe. Ker je obiskovanje obrtno-nadaljevalne šole vezano le s starostjo učenca, niso redki primeri, da preneha vajenec obiskovati obrtno-nadaljevalno šolo prej kakor je pa končal učno dobo. To pa čisto gotovo ni v korist vajenca.

Strokovni pouk bi se moral kolikor mogoče specializirati za posamezne stroke. Vajenec bi se moral učiti predvsem tega, kar bo v svojem poklicu potreboval. Za obrtno-nadaljevalne šole bi se moral ugotoviti točen in današnjim zahtevam ustrezajoči učni program. Poleg tega bi pa bilo poskrbeti, da uče vajence najboljše strokovnjaki in pedagogi. Tudi učne knjige in predloge bi morali imeti vajenci na razpolago in s strani učnega gospodarja dovolj časa, da tekoma dneva predelajo tvarino, ki jo strokovna šola zahteva, če hoče doseči dobre učne uspehe.

Za uspeh strokovne izobrazbe vajencev je nujno potrebno, da dobe obrtno-nadaljevalne šole vsaj v mestih in industrijskih in obrtniških središčih lastna šolska poslopja z delavnicami in vsemi učnimi pripomočki. Obrtno-nadaljevalne šole ne morejo za silo gostovati v ljudskih šolah, ki so bile zgrajene v čisto druge svrhe in ne za specializiran strokovni pouk. Z lastnimi šolskimi poslopji bi morale dobiti obrtno-nadaljevalne šole tudi stalno učiteljsko osebje, ki ne bi v obrtno-nadaljevalnih šolah poučevalo samo mimogrede za postranski zaslužek, ampak stalno, kjer bi našlo tudi svoj popolni življenjski poklic.

Najvišja strokovna izobrazba obrtniškega delavstva je posebno važna tudi v pogledu zaposlitve našega delavstva izven Slovenije. Na prostoru naše male ožje domovine ne moremo preživeti vseh delovnih moči. Če že morajo naši delavci iskati svoj vsakdanji kruh v drugih delih države, kako lažje ga bodo dobili, če bodo izobraženi in strokovno dobro kvalificirani.

Zahteva 4. tisočev

Trgovski pomočniki zahtevajo, da se takoj izvede pokojninsko zavarovanje, če drugače ne gre, pa samo v Sloveniji

V finančnem zakonu ima minister za socialno politiko in narodno zdravje pooblastilo, da lahko razširi pokojninsko zavarovanje za nameščence tudi na trgovske pomočnike in na strojnike z izpitom in na zobne tehnike. Proti pokojninskemu zavarovanju strojnikov z izpitom in zobnih tehnikov na merodajnih mestih ni pomislekov. Name-ra, da se pokojninsko zavaruje tudi trgovske pomočnike, je pa naletela na razne ugovore. Prav zaradi teh odgovorov se dosedaj minister za socialno politiko in narodno zdravje ni poslužil pooblastila, ki mu ga daje finančni zakon.

Vseh trgovskih pomočnikov v Sloveniji je okrog štiri tisoč. Stara zahteva trgovskih pomočnikov je, da dosežejo zavarovanje pri Pokojninskem zavodu za nameščence. V Sloveniji tudi delodajalci ne ugovarjajo zavarovanju in so predstavniki trgovstva na javnih zborovanjih ponovno izjavili, da soglašajo z zahtevo trgovskih pomočnikov, da bodo pokojninsko zavarovani kot nameščenci. Pač so se pa

proti zavarovanju trgovskih pomočnikov pojavili ugovori v vseh ostalih pokrajinah v državi. V načelu sicer ni zadržka, da se zavarovanje izvede, zahtevajo pa predstavniki trgovstva, da se zavarovanje omeji le na polno kvalificirane trgovske pomočnike in le na večja trgovska podjetja. Male trgovinske obratovalnice bi se morale oprostiti dolžnosti, da zavarujejo svoje trgovske pomočnike, ker po utemeljivi gospodarskih krugov, ne zmorejo visokih premij.

Pomisleki, ki jih izražajo gospodarski krogi izven Slovenije, ne bi smeli biti vzrok, da se zato zavarovanje trgovskih pomočnikov ne izvede po celi državi. Če so v Sloveniji vsi pogoji dani, da se zavarovanje trgovskih pomočnikov izvede, potem naj minister za socialno politiko predpiše vsaj zavarovanje za Slovenijo. V drugih pokrajinah v državi naj pa, če res ni mogoče drugače, izvede pokojninsko zavarovanje trgovskih pomočnikov delno, to se pravi samo za večje trgovske obratovalnice, ki so v večjih krajih.

Kdor je dandanes nesrečen, je zaničevanja vreden. Treba je samo pripogniti koleno, samo sladko smehljati se je treba... nič drugega. In ničesar ne sme človek videti in ničesar si ne sme želeli... (Iv. Cankar)

Razgled po svetu

Socialno - gospodarski:

Politični:

Stroj in človek

Glede napredovanja tehnike in s tem združene brezposelnosti so mnenja strokovnjakov v svetu močno deljena in si nasprotujejo v vsakem pogledu. Znani Ameriški tehniški inštitut za proučevanje dela in proizvodnje je na podlagi podrobnega in dolgotrajnega znanstvenega proučevanja vsega ameriškega gospodarskega in javnega življenja ugotovil naslednja zanimiva dejstva: Število prostih službenih mest raste hitreje, kakor pa število prebivalstva. V zadnjih 60 letih je naraslo število delovnih mest v Združenih državah za 291 %, število prebivalstva pa le za 218 %. Največje število brezposelnih poteka iz onih produkcijskih panog, v katerih se ne uporabljajo stroji. Napredek industrije z uvajanjem in izpopolnjevanjem strojnih delovnih naprav povzroča večjo zaposlitev in ne brezposelnost, kakor se to napačno domneva. Leta 1930. je bilo na primer v Združenih državah 75.000 krojačev in šivilj ter 74.000 kovačev manj, kakor deset let poprej, zato pa je bilo tega leta 687.000 šoferjev in 356.000 mehanikov več, kakor leta 1920. Urad za preskrbo brezposelnih je ugotovil, da je od 2.500.000 brezposelnih izgubilo zaradi uporabe strojev delo in zaslužek le 4 % delavcev. Zanimivo je, da 84 % vseh skonstruiranih strojev povečuje telesne človeške delovne sile in le 14 % strojev zmanjšuje zaposlenost. Največje povpraševanje po delovnih močeh je ravno v onih področjih proizvodnje, v katerih se uporabljajo stroji.

Gospodarska vojna

Blokada, ki jo izvajajo Angleži in Francozi proti Nemčiji, nalaga tudi nevtralcem vedno večje omejitve. Tako so bile tudi v Švici uvedene nakaznice za najglavnejša živila. Določene količine so pa zaenkrat še tako velike, da si družine lahko kupujejo živila na zalogo. Na osebo lahko dobe družine na teden po 1,5 kg sladkorja, 0,5 kg riža, 1,5 kg testenin, 2,50 kg stročnic, 2,5 kg moke in zdroba, 1,5 kg masti in ravno toliko olja in masla. Živilske nakaznice urejajo zaenkrat torej le razdelitev živil. Omejitev na potrošnji je prihranjena za poznejši čas, ko se bo gospodarska vojna nedvomno še bolj zaostрила. Tudi na Norveškem je omejena potrošnja sladkorja in kave. Navzlic izjemnim razmeram pa v nevtralnih državah še niso posebno poskočile cene življenjskim potrebščinam in naj je tudi manj blaga na razpolago kot v normalnih razmerah. Porast cen je zaenkrat preprečila prepoved, da konzumenti ne smejo kupiti blaga v prekomernih zalogah. Poleg tega je z ostrimi ukrepi preprečeno, da bi se z življenjskimi potrebščinami vršile špekulacije.

Populacijske premije

Italija je razdelila 351 milijonov lir na populacijskih premijah državnim in javnim uradnikom in uslužbencem. Ta premija se je uvedla leta 1935. Od tega časa so dobili novoporočenci izplačanih 45.662 premij v iznosu 106 milijonov 800 tisoč lir, posameznim rodbinam je bilo izplačanih 184.473 premij v iznosu 229 milijonov 220 tisoč lir. Poleg teh je bilo v tem času izplačanih 22.403 premij materam, ki so rodile dvojčke, in to v iznosu preko 14 milijonov 750 tisoč lir. V celoti je bilo izplačano 252.138 premij v iznosu 350 milijonov 750 tisoč lir.

Angleški rudarji

Angleška zveza rudarjev je spričo splošne podražitve življenjskih potrebščin zahtevala, da se zvišajo vsem rudarjem mezde. Za odrasle naj bi se mezda zvišala za 1 šiling dnevno, za mladoletne pa za pol šilinga.

Mirovne ponudbe zavrjene

Glavni delež je po porazu Poljske gotovo odnesla Sovjetska Rusija. Zasedla je polovico Poljske, dobila petrolejske vrelce in kar je najvažnejše, premaknila je svoje meje globoko v Evropo in je zdaj oddaljena komaj nekaj sto kilometrov od tiste Budimpešte, kjer je gospodoval za časa rdečega terorja Bela Kuhn. Rusija je šla še dalje. Male baltiške države je zasedla, ko je prej zaradi forme sklenila z njimi pakte o nenapadanju... Baltičkim državam bo sledila Finska in naj se še tako upira.

Zasedba baltičskih držav po sovjetski vojski je imela za posledico, da je Nemčija poklicala domov vse Nemce, ki so bili že stoletja naseljeni v Litvi, Letonski in Estoniji. Preseljevanje se vrši v velikem obsegu in bodo baltičski Nemci naseljeni v poljskem koridorju. Kancler Hitler je tudi izjavil, da hoče izvesti preselitev vseh nemških narodnih manjšin v državah vzhodne in jugovzhodne Evrope na ozemlje današnjega tretjega rajha. S preselitvijo Nemcev naj se za vedno odstranijo vzroki za mednarodne zapletljive. Z Italijo se je že dogovoril glede tirolskih Nemcev. Nemški državljani, ki bivajo na Tirolskem, se morajo takoj izseliti v Nemčijo. Nemcem italijanskim državljanom pa do gotovega roka dovoljuje Italija izselitev. Če bi se do tega roka ne izselili, se morajo odreči nemštvu in se spoprijazniti z dejstvom nespremenljivosti dosedanjih italijanskih mej.

Po zavzetju Poljske je imel Hitler v nemškem državnem zboru govor, v katerem je izjavil, da nima v Evropi nobenih zahtev več in da hoče z vsemi državami živeti v miru. Tudi s Francijo. Hitler ne razume, zakaj se bori Francija z Nemčijo, ko pa od nje ničesar ne zahteva. Hitler nudi Franciji in Angliji mir, ki pa mora sleteti na stanju, kakor sta ga Nemčija in Rusija ustvarili na vzhodu. Zahteva pa Nemčija, da se ji vrnejo vse kolonije, katere je imela pred svetovno vojno.

Hitlerjeve ponudbe za mir Anglija in Francija nista sprejeli. Francoski ministrski predsednik Daladier je rekel, da ne verjame Hitlerjevemu zatrdilu, da želi mir. Iste besede je kancler Hitler govoril, ko je zavzel Avstrijo in Češkoslovaško. In vendar je Nemčija napadla tudi Poljsko in kljub svoji dani besedi uničila življenje svobodnega naroda. Daladier je poudaril, da je minul čas nekaznovanega strahovanja in uničevanja. Francozi in Angleži hočejo, da se zavaruje mir proti slehernemu napadu. Zato se bodo borili, dokler ne dosežejo končno jamstvo varnosti. Francozi dobro razumejo, kaj bi bilo z njih domovino, ako bi bila po trenutnem miru izpostavljena nenadnemu napadu.

Razveseljiva vest preteklega tedna je, da se je po posredovanju Jugoslavije doseglo prijateljsko zblizanje med Madžarsko in Rumunijo. Sporazumno sta obe državi umaknili svoje vojne čete z meja. Za politiko miru na Balkanu stoji Italija, ki si iskreno želi, da bi v tem delu Evrope ne prišlo do vojne. Verjetno je, da bomo slišali že v bližnji bodočnosti o dalekosežnih prijateljskih ukrepih med balkanskimi državami, ki bodo odstranili vse spore, ki so ostali iz polpreteklega dobe še neporavnani.

**INSERIRAJTE V
„NOVI PRAVDI“**

TEKOM TEDNA

Žganje

Letošnja sadna letina je izredno dobra. Kmetje vsega sadja niti spraviti ne morejo. Lotili so se zato žganjkuha na veliko. Žganje ponujajo kmetje po nizki ceni. Ostane pa žganja tudi veliko doma. Na deželi pije žganje vse, staro in mlado, moške in žene. Celotno otokom se daje žganje. Vsak čas se lahko naleti na pijane družbe. Najmanjši dogodek v družini daje povod, da se po ure in ure pije in pije. Učinek pijače je tem hujši, ker so ljudje po večini slabo prehranjeni. Saj je redka hiša izvzeta od pomanjkanja najpotrebnejših življenjskih potrebščin. Divje popivanje slabi telesne moči, jemlje razsodnost in vsak pravi smisel do dela in življenja. Mislimo, da bi se moralo neomejeni domači produkciji žganja napraviti konec. Popolnoma prosta žganjkuha za domačo potrebo mora biti zelo omejena. Kar bi se žganja skuhalo preko dovoljene količine, bi se moralo obdavčiti. Ali naj pa banovina organizira nakup žganja in ga skuša prodati izven Slovenije.

— Sporazum s Hrvati je prišel o pravem času — je izjavil na konferenci v Skopljem ministrski predsednik Cvetković — ko smo morali najskrbneje paziti, da nas ne zagrabi evropski vihar. Nadalje je izjavil: Zdaj smo združeni in složni. Mi želimo samo to, da živimo v miru. Mi nimamo nobenih nacionalnih aspiracij izven mej naše države. Vse, za čemur smo težili, smo že dosegli. Edina naša želja je, ohraniti in izgraditi to, kar smo dosegli. Narod zahteva, da se mu izboljšajo njegovi življenjski pogoji, dvigati moramo vse kraje v vseh smereh.

— Volitve senatorjev. V vsej državi bo izvoljenih 47 senatorjev, in sicer v dravski banovini 4, hrvaški banovini 15, drinski 5, zetski 5, vrbaski 3, dunavski 8, moravski 5, vardarski 5 in v Beogradu 1 senator. Prav toliko senatorjev pa lahko imenuje tudi kraljevsko namestništvo.

— Koliko jih pa je. Socialno napredni in nacionalni Slovenci dobro vemo, da se bomo politično uveljavili le takrat, če bomo ustvarili enotno politično organizacijo z enotnim vodstvom. Zankrat smo pa od tega še zelo daleč. Vse polno skupin komaj čaka, da bodo lahko slovesno proklamirale svojo samostojnost in na konventikljih izvolile, oziroma imenovalle vodstva, ki naj predstavljajo višek politične modrosti. Koliko jih je prav za prav, ki hočejo razviti svoje zastave, danes niti točno ne moremo vedeti. Gotovo je, da se na primer tako imenovani mačkoviči smatrajo za pokret zase in da za njimi nočejo zaostati tudi skupinice kmečko-delavskega gibanja, skupinice staroradikalov, ljočičevcev, hodžerovcev, mladokmetijev itd. Vsi mislijo, da so poklicani govoriti v imenu naprednih Slovencev in soglasno drug drugemu in vsem (samo ne sebi) odrekajo pravico, da govore v imenu «ljudstva». Vse skupine komaj čakajo, da bodo lahko javno zborovale, četudi se resno ne vprašajo, kdo se bo njihovih zborovanj udeleževal. Vsaka skupina želi postaviti tudi kandidate za volitve, ker kdo je bolj poklican, da bo n. pr. poslanec naš prvobornik ali pa imenuje najbolj blagodneče skupine. Pa tudi ministri bodočih vlad in bane imenujejo in rastejo imena ko gobe po dežju. Reč bi bila zabavna, če bi ne kazala obenem nezrelost naprednih Slovencev, da nismo sposobni združiti se v eni politični organizaciji in da smo na-

sprotno odlično sposobni rušiti enoten in baš v današnjih časih krvavo potreben složni nastop.

— Sedmemu delavskemu konzumu se je v Zagorju pridružil še osmi zadržni konzum, katerega so ustanovili krščanski socialci, želeč se osamosvojiti od drugega krščanskega konzuma. Razveseljivo je, če se širi zadržna misel in ustanavljajo nove zadruge. Mislimo le, da bi bilo za zadržništvo koristno, če se ne bi delile zadruge po političnih barvah. Vsaj med delavstvom ne. Konzumi bi morali biti le gospodarske organizacije, ki ne bi smele služiti raznim pokretom. Obstojati bi morali enotni delavski konzumi, ki ne bi poznali nobenega drugega namena, kakor da koristijo s prodajo cenenejšega blaga delavstvu in naj bo potem tega ali onega mišljenja. Tako bi lahko imeli močno delavsko zadržno organizacijo. Tako pa imamo le male prodajalnice, ki so v večini težavah glede kreditov in nakupov blaga na veliko.

— Korupcija. Zagrebška «Nova Riječ» je priobčila notico pod naslovom «Diplomat na črni borzi». Opisane so dobre kupčije, ki jih je delal nekdanji naš poslanik v Pragi Vasilije Protić. Prej so poslanik in vsi uradniki poslaništva dobivali vsak zase nakaznice za plačo, poslanik Protić pa je izposloval, da so za zanj in za vse osebe poslaništva napravili skupno nakazilo v švicarskih frankih. Ko je nakazilo prispelo, je poslanik švicarske franke zamenjal na tako zvani črni borzi ter dobil za frank 20 do 22 Kč. Uradnikom pa je plače izplačeval po uradnem tečaju — za frank po 6 in pol ali 7 Kč. Pri vsakem mesečnem nakazilu je zaslužil kakih 250.000 din ali pa še več. Tako je manipuliral v dobi obeh kriz na Češkem, ko se je bohotno razvila trgovina s tujimi valutami. Njegove manipulacije so bile razkrite po prijavih uradnikov in g. Protić, mlad in močan človek, je za kazen dobil — pokojnino. Pokoj je nastopil mlad in s polnimi žepi.

— Premestitve financarjev. Finančni minister je premestil iz Srbije na Hrvatsko 200 Hrvatov. Iz Slovenije je bilo premiščenih na Hrvatsko 5 Hrvatov. Iz Hrvatske je premiščenih v druge banovine 151 financarjev, med njimi 87 Slovencev, od katerih jih je 73 premeščenih v Slovenijo, a 14 v Vojvodino, Bosno in Srbijo.

— Bombaž in naša tekstilna industrija. Velike težave ima naša tekstilna industrija v sedanjih razmerah z nakupom surovin. Do neke mere bi se pa v tem pogledu že zdavnaj lahko precej osamosvojili. V Južni Srbiji se je pokazalo, da bombaž dobro uspeva. Vendar kmetovalci bombaža niso mogli vnovčiti. Naše tekstilne tovarne niso hotele podpirati domače produkcije in so bombaž rajši kupovale v inozemstvu, navadno iz gotovih vzrokov pri matičnih podjetjih. Vlada je bila primorana, prisiliti tekstilno industrijo, da je po uradnih cenah odkupila malo množino domačega bombaža. Zaradi prisilnega vnovčevanja bombaža se domača produkcija ni mogla razširiti. Zdej se je naenkrat pokazalo, kako dobro bi bilo, če bi v pravem času kar najbolj razširili bombažno poljo. Letos je bilo za bombaž določeno, da ga morajo tekstilne tovarne plačati po 16 din za kilogram. Tovarne so pa prostovoljno plačale po 20 din in bi dale še več, če bi bilo še kaj bombaža. Tekstilne tovarne, ki so pri nas zaslužile mnogo denarja, bi bilo treba prisiliti, da subvencionirajo produkcijo bombaža in s tem podpro domači pridelek in omogočijo, da ostane denar, ki ga dajemo tujini za surovine — doma.

Reforma delavskega zavarovanja

O nobeni reformi se toliko ne govori in piše kakor o reformi delavskega zavarovanja. Vzrok ne leži v dejstvu, da bi bilo delavskega zavarovanje reforme najbolj potrebno. Globlji vzrok za taka prizadevanja leži zelo pogosto v nesocialnem razpoloženju onih, ki tako reformo stalno podčrtavajo. V zvezi z reformami našega notranjepolitičnega in upravnega življenja je seveda nujno potisnjena na dnevni red zopet debata o reformi delavskega zavarovanja. Kakor bi ne bilo za naše nacionalne potrebe ničesar bolj važnega. Mi smo tudi zagovorniki reform delavskega zavarovanja. Zagovarjali bi najenergičnejše reforme, ako bi imeli jamstvo, da naše težnje nasprotniki delavskega zavarovanja ne bi izkoristili za udarce proti delavskemu zavarovanju. Za nas je značilna okolnost, da se o reformi delavskega zavarovanja prične vedno govoriti v najbolj neprimernih časih, posebno v časih, ko neposredni interesenti, t. j. zavarovanci, nimajo svobodne in vplivne besede. Najbolj priljubljeno geslo v debatah za reformo delavskega zavarovanja je decentralizacija. Vsak pameten človek v gospodarskem in socialnem življenju zagovarja zdravo decentralizacijo, izvzemši onih, ki od centralizma žive. Toda v tej debati moramo pa vendarle točno označiti vsebino decentralizacije in geslo decentralizacije ne sme biti puhla fraza in zahteva zaradi zahteve. Vsaka načelna zahteva mora biti utemeljena v gospodarskih in socialnih motivih. Če decentraliza-

cijo zahtevamo zato, ker smo Slovenci, ki imamo pravico do nacionalne avtonomije, potem je taka zahteva utemeljena v nacionalno-političnih ali v ekskluzivno slovenskih političnih interesih, ni pa treba, da je istočasno utemeljena v gospodarskih in socialnih interesih neposrednih interesentov. Razvoj delavskega zavarovanja v svetu nas na vsak korak opozarja, da je tudi v delavskem zavarovanju potrebna najkrepkejša koncentracija gmočnih in duševnih sil. Bratje Čehi so na primer v svoji težki gospodarski in duhovni krizi hoteli tudi delavsko zavarovanje reformirati, da s to reformo kar najkrepkeje prispevajo k ohranitvi narodne samobitnosti. Odločili so se za koncentracijo sil, kar je pomenilo tudi centralizacijo v marsikaknem oziru. Morda so to lažje dosegli, kljub polstoletni tradiciji, zaradi tega, ker so to načelo izvedli na nacionalno homogenem ozemlju. Mi se bojimo, da geslo o decentralizaciji skriva v sebi v prvi vrsti namene po poslabšanju delavskega zavarovanja in v zadnji vrsti namene po izboljšanju. Kakor je v zasebnem zavarovanju iz gospodarskih in finančnih razlogov potrebna najširša rizikovna skupnost, ki se brezpogojno tudi pri največjih decentralistih izraža v obliki pozavarovanja, tako je tudi v socialnem zavarovanju potrebna primerno široka rizikovna skupnost; vse drugo je prazno govorčenje.

Naročniki pozor!

V današnjo številko „Nove Prave“ ponovno prilagamo položnico z željo, da nam tisti, ki še dolgujejo na naročnini, nakažejo dolžni znesek. V obratnem slučaju prosimo, da nam list vrnete, ker je škoda list pošiljati, ako ga ne mislite plačati.

Uprava „Nova Pravda“.

Delovni čas v Romuniji

Nov zakon o ureditvi delovnega časa v pisarnah in trgovinah

V socialni zakonodaji mnogih evropskih držav so nastale v zadnjem letu občutne spremembe, po večini na boljše, le v nekaterih avtoritativnih državah delno na slabše. Med drugimi državami je dobila tudi naša sosedna Rumunija nov zakon o ureditvi delovnega časa v pisarnah in trgovinah. Ne bo odveč, če navedemo nekaj bistvenih določil tega novega zakona, ki ima med drugim tudi nekaj zanimivih posebnosti.

Novi zakon odreja v pisarnah vseh trgovskih in obrtnih podjetij, kakor tudi v vseh trgovinah dnevni delovni čas na osem ur oziroma na 48 ur tedensko. Kot delovni čas se smatra ves čas, ko stoji uslužbenec na razpolago svojemu delodajalcu, ne upoštevajoč odmor za jed. Delo sme biti razdeljeno na razne dneve v tednu nesorazmerno in različno, vendar pa ne sme presegati na dan več kakor deset ur oziroma skupno na teden več kakor 48 ur. Izjeme so v primerih neodložljive potrebe (zlasti državni in vojaški oziri) dovoljene, vendar pa mora biti nadurno delo plačano s 25 % poviška na redne mezde in plače. Točna izvedba tega zakona je poverjena posebnim nadzornim organom, ki smejo kaznovati prekršitelje gornjih določil z visoko globo do 20.000

lejev. Odpiralni in zapiralni poslovni čas določajo oblastva po predhodnem dogovoru in sporazumu s predstavniki vseh prizadetih slojev in stanov ob upoštevanju posebnih krajevnih razmer, vendar pa trgovine v nobenem primeru ne morejo biti odprte dalje, kakor do 20. ure, odnosno do 21. ure na dneve pred prazniki. Daljši zapiralni čas se sme izjemno dovoliti le onim obratovalnicam, ki morajo po svojem namenu in značaju poslovati ponoči. Seznam teh obratovalnic je izdalo ministrstvo za delo. V primeru vojne se določila gornjega zakona avtomatično ukinjajo.

Delovni počitek ob nedeljah in zapovedanih cerkvenih, državnih in narodnih praznikih je strogo določen, vendar pa sme ministrstvo za delo po predhodnem sporazumu s krajevnimi trgovinskimi, obrtnimi in politično-upravnimi činitelji v sezonski dobi (kopališča, letovišča, zletišča itd.) dovoliti obratovanje v trgovinah in sorodnih obratih tudi ob nedeljah in praznikih, vendar pa morajo dobiti nameščenci v teku nato sledečega tedna neprekinjenih 24 ur odmora. Ostale določbe zakona so podobne ali celo popolnoma enake tozadevnim predpisom pri nas.

Iz naših delavskih krajev

Ljubljana

Še enkrat § 221 o. z. Po §-u 221. obrt. zakona je vsako podjetje dolžno plačati delavcu, ki je bil vpoklican na orožne vaje, če ima dotični delavec 1 leto zaposlitve pri podjetju, največ za 4 tedne polno plačo. Če pa ni bil zaposlen 1 leto, seveda določbe §-a 221 o. z. ne veljajo za dotičnega delavca. Tu pa je prizadeto najbolj stavbinsko delavstvo, ki ni skoraj nikjer zaposleno nepretrgoma, velja pa tudi za druge stroke, ki nimajo nepretrgane zaposlitve, da se poslužijo ugodnosti §-a 219. obrt. zakona in zahtevajo polno plačo vsaj za 6 dni, če so bili pred vpoklicom na orožne vaje vsaj 14 dni zaposleni pri podjetju.

Delodajalci se baš v sedanjem času za vsako ceno hočejo izogniti določbam §§ 219 in 221 obrt. zakona ter se poslužujejo v ta namen prav vseh sredstev, samo da dosežejo svoj namen. Saj se je dogodilo v podjetju, ki ga zaenkrat ne bomo imenovali, celo to, da je morda po dolgih letih prvič odpustil nedopustno število delavstva samo zaradi tega, da bi se na ta način izognil določilom omenjenih paragrafov, namreč, da bi delavstvo ne imelo predpisane dobe in potem takem pravico do dajatev po §-u 221. o. z. To početje je vse obsodbe vredno in je treba prizadeto delavstvo zaščititi na ta ali oni način, delodajalca pa občutno kaznovati. Delodajalec se sicer izgovarja, da ni dela, da nima surovin, toda dokazano je, da so polna skladišča in da tudi v drugih letih, če je res primanjkovalo surovin, odnosno ni bilo dela, je delavstvo tu pa tam iz-

menoma pošiljal na brezplačni dopust, dočim so ga letos vodili gotovi nameni povsem na drugo pot in je delavstvu odpovedal. Tudi to je zanimivo, da se je prav letos držal odpovednega roka in vseh določil, ki jih predpisuje zakon glede odpovedi, dočim je vsa druga leta te določbe odločno negiral. Takih primerov je še več in če se zadeva ne bo uredila na zadovoljiv način, bomo seveda primorani postopati drugače, posledice pa si bodo seveda morali pripisati podjetniki sami sebi.

Žiri

Čevljarstvo je ob vsaki gospodarski spremembi težko prizadeto. Časi, v katerih živimo, so ponovno hudo prizadeli čevljarstvo in to tem hujše, ker je tu več posameznih manjših obratov, ki le ob sezonah polno zaposlujejo delavstvo. Če pa nastane kaka trenutna izprememba ali neprijetna situacija, delo zastane in čevljarstvo delavstvo je brez posla. Če pa je ugoden trenutek, pa je čevljarstvo delavstvo zaposleno kvečjemu 4-5 mesecev, potem je pa večini delavstva ponovno prepuščeno samemu sebi in išče dela izven čevljarstva stroke. Zato je, pri nas veliko takih delavcev, ki si morajo baš v tem času iskati dela drugod, eni se potem vračajo ob sezoni, drugi se pa sploh ne vrnejo. Sedanja neugodna situacija pa je ponovno hudo prizadela čevljarstvo stroko. Ker pa nekateri nimajo pravice niti do podpore pri Borzi dela, živijo čevljarji pomočniki v bedi in bo treba ukreniti vse potrebno, da se pomaga najbednejšim.

Kranj

Širša seja NSZ. V nedeljo, dne 8. t. m. se je vršila v Kranju širša seja, na kateri se je razpravljala težak položaj delavstva. Storjenih je bilo več važnih sklepov in upamo, da bo delavstvo znalo upoštevati delo in prizadevanje odbora. V odbor je bil kooptiran za drugega podpredsednika tov. Žerjal Drago.

Končno je bilo sklenjeno, da se bo podružnica začela zanimati za kulturno in prosvetno delo ter da bo v ta namen skušala ustanoviti delavski pevski zbor.

Vsi tovariši, ki imajo veselje do petja, naj se zglasijo pri tov. Mlinarju Albinu ali pri tov. Miliču Alojziju.

Tov. Mlinarju se zahvaljujemo, ker je ponovno prevzel vodstvo podružnice in upamo, da bo s svojim koristnim delom veliko pripomogel k razvoju podružnice NSZ v Kranju.

Koroška Bela

Žalna svečanost. V ponedeljek dne 9. oktobra t. l. se je vršila v Sokolskem domu žalna svečanost za blagopokojnim kraljem Aleksandrom I. Žalne svečanosti se je udeležilo ogromno število občinstva in tudi člani NSZ na Javorniku.

Javornik

Še vedno se čujejo obrekovanja zaradi zadnjega mezdne gibanja in o popustljivosti zastopnikov. Govori se, da je sedaj čas, v katerem bi zastopniki lahko veliko več dosegli za delavstvo. S tem početjem hočejo gotovi premišljeni zasejati nezadovoljstvo med delavstvom, toda upamo, da tega ne bodo dosegli, kajti časi so preresni in delavstvo pravilno ceni težko delo

in uspeh, ki ga je doseglo organizirano delavstvo.

Sami vemo, da niso povsem popravljeni krivice in tudi to vemo, da ni sporazuma, ki bi vse zgladil, toda ni potrebno, da se tu opravičujemo in modrujemo, kajti uspeh je bil dosežen v oni višini, v kolikor je delavstvo zavedno. Če pa je zavednost v nasprotnih vrstah padla, ne moremo pomagati in bi pričakovali več resnosti. Delavci pa bodo pravilno razumeli vsa ta početja, kajti dobro imamo še v spominu sporazume, ko je delavstvo kolektivno utrpelo za 4 in več odstotkov, samo da so se obdržali nasprotniki.

Narodna strokovna zveza bo kot vedno do sedaj tudi v naprej poskrbela za povoljnije razmere delavstva v valjarnah, vendar je za delo, ki ga vršimo, treba popolnega razumevanja in podpore. Delavstvo naj se bolj opri me organizacije, kajti jasno je vsem, da brez strokovne organizacije ni uspehov. Večje uspehe doseže le organizirano delavstvo, že v naprej pa je obsojena in brezplodna vsaka akcija, ki jo vodijo neorganizirani nasprotniki. V bližnji bodočnosti pričakujemo pomirjenja, ko nam bodo predloženi načrti nove zgradbe. Vsi pa morajo vedeti, da ne iščemo priznanja nikjer, najmanj pa še pri nasprotnikih. Mi imamo svoj program, katerega se bomo točno držali, delavstvo samo pa naj sodi o našem delu in napredu.

Pečovnik

V premogokopnem rudniku v Pečovniku se je težko ponesrečil rudar Ivan Mehle. Pri opravljanju svojega dela ga je stisnil jamski voziček in mu zlomil kost desne rame. Ponesrečenec se nahaja v bolnici.

Conan Doyle:

Skrivnostni dogodek

«Dokazovanje po indicijah je jako prevarljiva stvar», je odgovoril Holmes zamišljeno. «Navidezno utegne kazati naravnost proti eni stvari, ako pa svoje stališče samo malo izpremeniš, lahko spoznaš, da kaže enako neizprosno do popolnoma različne stvari. Priznati se mora, da pričajo vse okoliščine jako resno proti mladeniču in zelo mogoče je, da je v resnici on pravi krivec. V soseščini pa se nahaja nekaj ljudi, med njimi tudi miss Turnerjeva, sosedova hči, ki mislijo, da je nedolžen, in ti so najeli Lestrada, ki se ga gotovo še spominjaš iz «študije v škrlatu», da preiskuje vso zadevo v njegovo korist. Lestrada pa je prišel nekako v zadregu in je slučaj poveril meni, in to je vzrok, da hitita zdaj dva srednjestara gospoda s hitrostjo petdeset milj na uro proti zapadu, namesto da bi doma mirno prebavljala svoj zajtrk.»

«Bojim se,» sem rekel, «da so dejstva tako jasna, da prideš do spoznanja, da v tem slučaju ni mogoče dosti doseči.»

«Nič ni bolj prevarljivega kakor jasno dejstvo», je odgovoril in se nasmejal. «Morda se pa nam posreči, da zadenemo na kako drugo jasno dejstvo, ki morda mr. Lestrada ni bilo jasno. Predobro me poznaš, da bi si mislil, da se baham, ko pravim, da bom ali potrdil ali pa razdril njegovo teorijo, in sicer s sredstvi, ki jih on nikakor ne more uporabljati ali celo razumeti. Da vzamem prvo primero, ki mi pride pod roko; jaz vem prav dobro, da se nahaja v tvoji spalnici okno na desni strani, in vendar je vprašanje, ako bi mr. Lestrada tako očitno stvar opazil.»

«Kako vendar...!»

«Moj dragi, dobro te poznam. Dobro poznam tvojo snažnost. Briješ se vsako jutro in v tem letnem času se briješ pri sončni luči; ker pa je tvoje britje vedno manj popolno, kolikor dalje gremo proti levi strani, tako da postane naravnost površno, ko dospemo okoli čeljusti, je brez dvoma zelo jasno, da je ona stran manj razsvetljena nego druga. Ne morem si misliti človeka s tvojimi navadami, ki bi se pri enakomerni svetlobi ogledal v zrcalu in bi bil s takim uspehom zadovoljen. To navajam samo kot malenkostno primero opazovanja in sklepanja. V tem je moj métier in prav mogoče je, da mi kaj pomaga pri preiskavi, ki naju čaka. Dalje se nahajajo pri tem slučaju še dve, tri okolnosti, ki so jih dognali pri sodni preiskavi in ki zaslužijo, da jih upoštevamo.»

«In kakšne so te okolnosti?»

«Zdi se, da se aretacija ni izvršila takoj, marveč šele po njegovem povratku na farmo Hatherley. Ko mu je stražni nadzornik oznanil, da je ujetnik, je dejal, da se temu ne čudi in da to ni več nego zasluži. Te njegove besede so naravno pregnale vsak dvom, ki ga je morda še gojila ogledna komisija.»

«To je bilo priznanje», sem vzkliknil. «Ne, kajti tem besedam je sledilo odločno zatrjevanje nedolžnosti.»

«Ker je bila ta opazka izrečena koncem cele vrste tako brezbožnih dogodkov, je bila najmanj jako sumljiva.»

«Ravno nasprotno», je rekel Holmes.

«To je najsvetlejša razpoka v oblakih, ki jo morem doslej videti. Akoravno bi bil še tako nedolžen, tako popolnoma trapast vseeno ni mogel biti,

2

da ne bi spoznal, da pričajo vse okoliščine proti njemu. Ako bi se bil čudil svoji aretaciji ali ako bi se delal vznemljenega in razžaljenega zaradi tega, bi se mi zdelo jako sumljivo, kajti taka oseplost in nevolja ne bi bila v danih okoliščinah naravna in vendar bi se utegnili spletarskemu človeku zdeti najboljša politika. Ker je tako odkrito sprejel vso situacijo, spričuje, da je ali nedolžen ali pa sicer človek mračnega značaja, ki ima precej oblasti nad samim seboj. Kar se tiče njegovih besedi, da zasluži vse to, tudi niso bile tako nenaravne, ako upoštevamo, da je stal poleg mrtvega trupla svojega očeta, in da ni nobenega dvoma glede tega, da je ravno tistega dne tako zelo pozabil na svoje sinovske dolžnosti, da se je sprl z njim in da je po izjavi one deklice, katere izpoved je tako važna, celo vzdignil svojo roko, kakor da bi ga hotel udariti. Skesanost in graja samega sebe, ki se kaže v teh njegovih besedah, se mi zdi prej znamenje zdravega duha in ne krivega.»

Zmajal sem z glavo. «Mnogo je že bilo obešenih, ko je mnogo manj dokazov govorilo proti njim», sem dejal.

«Res je to. In mnogo jih je bilo po nedolžnem obešenih.»

«Kako pa mladenič sam popisuje vso zadevo?»

«Bojim se, da ne dajo mnogo izpodbude svojim zaščitnikom, akoravno se nahaja v njegovi izpovedi nekaj okoliščin, ki so zelo pomenljive. Tamle se nahaja in lahko jo kar sam prebereš.»

Poiskal je nek herefordshirski časnik, ga razgrnil ter mi pokazal ono poročilo, ki je obsegalo izpoved nesrečnega mladeniča o vsem dogodku. Uravnal sem se v svojem kotu in zelo skrbno prečital poročilo. Glasilo se je pa takole:

«Nato so poklicali mr. Jamesa Mc Carthyja, edinega sina rajnekega, ki je izpovedal takole:

«Bil sem tri dni od doma, in sicer v Bristolu in sem se šele v jutro minulega ponedeljka, to je 3. t. m., povrnil. Ob času mojega prihoda očeta ni bilo doma in dekla je povedala, da je šel s hlapcem Johnom Cobbom v Ross. Kmalu po mojem prihodu sem začul kolesa njegovega voza na dvorišču in ko sem pogledal skozi svoje okno, sem ga videl stopiti z voza in hitro oditi iz dvorišča, akoravno nisem videl, v katero smer je potem odšel. Nato sem vzel svojo puško ter se podal proti Boscombskemu ribniku z namenom, da obiščem ograjeni prostor za kunce, ki se nahaja na drugi strani. Medpotoma sem videl logarja Williama Crowderja, kakor pravi v svoji izpovedi; vendar se moti, ako misli, da sem jaz šel za svojim očetom. Niti pojma nisem imel, da je bil on pred menoj. Ko sem se nahajal kakih sto korakov od ribnika, sem naenkrat začul klic: «Ku-it!» To pa je bilo običajno znamenje med mojim očetom in menoj. Odhitel sem dalje in ga našel poleg ribnika. Zdelo se je, da je zelo iznenaden, da me vidi, in osorno me je vprašal, kaj da delam tamkaj. Razvil se je pogovor, ki je privedel do prepira in skoraj do udarcev, kajti moj oče je bil zelo nagle jeze.

(Nadaljevanje sledi.)

Ugoden nakup manufakture pri

I. TRPIN - U

Oglejte si izložbe Blago in cene govorijo